

Délvidék

Bácskai Naptó
Politikai napilap
Felelős szerkesztő: Kónya Lajos

MELJELNÉK	
Működésének előirányozása és Szabadka IV. Rákóczi-ut 28. Telefon: 300.	
ELŐFIZETÉSI DÍJAK:	
Helyben házhoz hozva	
egész évre	14.00
három évre	7.20
negyed évre	3.60
egy hónapra	1.20
Vidékre postán küldve	
egész évre	17.00
három évre	8.70
negyed évre	4.30
egy hónapra	1.40

A legbiztosabb takarékoskodás

A háboru alatt megszoktuk a takarékoskodást, de nem a pénzzel. Sőt azt látjuk, hogy a pénz vásárló erejének csökkenése következtében — különösen azok, akik jól kerestek a háboruban — rendkívül könnyen adják ki a pénzt, néha a leghaszontalanabb dologra, míg ha a takarékoskodást tartanák szemük előtt, a könnyelműen kiadott összegekből tekintélyes vagyont gyűjthetnének egybe.

Sokan vannak, akik a pénzköltés csábításának nem tudnak ellentállani, mert nincs meghatározott céljuk, hogy mire gyűjtsenek. Ezek legjobban teszik, ha önként olyan kényszert vállalnak magukra, mellyel a takarékoskodás nemes erényét követik.

Erre nyújt módot a hadikölcsönbiztosítás. Az, aki a bő esztendő fölöslegéből nem tud önként félretenni egy kis tartalékot a szűk esztendőre, az kössön hadikölcsönbiztosítást, melynek lényege az, hogy 15 évi díj befizetése ellenében hadikölcsönkötvényekben megkapja a biztosított összeget, de ha előbb meghalna, akkor a díjfizetés kötelezettsége megszűnik és örökösei megkapják a biztosított összeget. Tehát e díjnak évi fizetése az a sarkaló eszköz, amely arra buzdít, hogy a fenntartásunk után fennmaradó összeget félretéve, magunknak, vagy hozzátartozóinknak megtakarítsuk.

A hadikölcsönbiztosítás még azt a célt is szolgálja, hogy azoknak is lehetővé tétessék a hadikölcsönjegyzés, akiknek nincs módjukban egyszerre nagyobb összeget az államnak kölcsönadni, de viszont évenkénti jövedelmükből félretehettek annyit, hogy abból nagyobb összegű jegyzést törleszthetnek. Hadikölcsönbiztosítást 400 koronától 4000 koronáig minden egészséges férfi és nő köthet, ha

elérte a 18-ik évet, de nincs felül az 55-ik éven. Megkötéséhez orvosi vizsgálat nem kell; ez csak 4000 koronán felüli összegnél szükséges.

A takarékoskodásnak ezt a legbiztosabb módját, amely annyira kedvező mindenkire, hogy saját maga ellen vét, ki nem köti meg, a népnek két tekintélyes intézménye, az Országos Központi Hitel-szövetkezet és a Gazdák Biztosító Szövetkezete indította

meg. Aki bővebbet akar tudni, forduljon a két intézet valamelyikéhez, ezek megbízottaihoz, vagy a központ kötelekbe tartozó bármelyik hitel-szövetkezethez.

A hadikölcsönbiztosítással is a hadikölcsön ügyét szolgáljuk, sőt azzal érjük el, hogy a fillérek milliárdokat gyűjtsünk az államnak. Senki se mulassza el tehát hazafias kötelességét teljesíteni és saját érdekét szolgálni!

Honvédek tisztogatják a lagunákat.

Hivatalos jelentés: A Piave deltájában a velencei lagunák előtt honvédosztatok szivós tisztogatást végezve, területet foglaltak el az ellenségtől, miközben több, mint ezer foglyot szállítottak be. A Brenta völgyében osztrák-magyar csapatok hatalmukba kerítették Cismon helységet és az attól kétoldalt emelkedő magaslatokat. Asiagótól északkeletre is elvesztették az olaszok néhány makacsul védett hegyi állásukat.

Japán megszállotta az oroszok kikötőhelyeit.

Amsterdam, nov. 17. Japán a szövetségesekkel egyetértve megszállotta Vladivosztokot és az oroszok többi keletázsiai kikötőhelyeit, hogy a behozatal ellenőrizhesse. Ez az ellenőrzés az orosz-kinai határra is ki fog terjedni. Az amerikai hadianyagnak Vladivosztkba való szállítását megszüntetik és az utban levő szállítmányokat Japánban fogják kirakni.

A király Triesztben.

Triesztből jelentik: Az uralkodó pár ma tartózkodási helyéről ide érkezett. A hódolók nagy számban jelentek meg a királyi pár előtt.

Barrikádok Pétervár utcáin.

Stockholm, november 17. Ideérkezett utasok azt állítják, hogy Kerenszkinek sikerül Gacsián és Péterváron nagyszerű páccélos automobiljaival a helyzetet uralnia. A munkásokat erőszakkal kergették a Kerenszki ellen való harcra, de hiába. A bolsevikiek arra kényszerítették a gyárakat, hogy tüskésdrótot készítsenek, amelyet Pétervár utcáinak elzárására akarnak felhasználni. Már eddig is sok barrikádot építettek és lövőárkot ástak. Pétervár közelében pedig a vasuti sineket is felszedték. Kerenszkinek szombatn három hadtestnél nagyobb hadiereje volt.

Általános sztrájk Finnországban.

Stockholm, november 17. Még meg nem erősített haperandai hírek szerint Finnországban kitört az általános sztrájk.

Az ántánt-nagykövetek

elutaznak Pétervárról.

Hága, november 17. A Daily News pétervári levelezője ezt a táviratot küldte lapjának:

Az Oroszország és szövetségesei közt létrejött titkos szerződések szövege hétfőn már a bolsevikiek birtokában lévő állami nyomdában volt. Ennek következtében az ántánthatalmak nagykövetei megszakitották az új orosz kormánnyal éppen megkezdett összeköttetésüket és ennek az áru-lást jelentő cselekedetnek láttára az elutazásra készülődnek.

Öt angol gőzös pusztulása.

Berlin, nov. 17. Az Anglia körül elzárt területen buvárhajóink ujabban öt gőzöst súlyesztettek el.

A tuberkulózis, gyermekhalandóság és nemi betegségek elleni küzdelem Szabadkán.

Városunk szociális életére mindenestre nagy jelentőséggel bír az az értekezlet, melyet a szociál hygien-bizottság tart holnap délelőtt 11 órakor a városi székház disztermében. Ezt az ülést a szociál hygien-bizottság ma délután fél négy órára tervezte, azonban a közbe jött akadályok miatt el kellett halasztani holnap délelőttre. Az ülésen való részvételét B a l o g h y Ernő dr. főispán is megígérte. A főispán kálcsai utjáról valószínűen ma éjjel érkezik meg, hogy az ülésen résztvehessen. Az ülésnek egyébként a tuberkulózis, a gyermekhalandóság, és a nemi betegségek elleni küzdelem a tárgya. Érdeklődéssel várjuk a bizottság ülését, mely e fontos kérdések tárgyalása során valószínűen — Szabadka jövő szociális életének megjavítására — fontos lépéseket tesz az ezen a téren annyira kívánatos előbb-rehaladás érdekében.

A király megmondta...

Ófelsége a király szigorúan megtiltotta, hogy ezentúl fegyverrel intézzék el becsületbeli ügyeiket az emberek. Többek közt erre indokul azt hozta fel, hogy ily nehéz időkben az ifjuság ereje szent célra, a Haza védelmére kell. Ezzel a bölcs intézkedésével ismét tanujelét adta az ifjú király bölcsességének és nagy szívósságának, mely kiváló tulajdonságait rövid uralkodása alatt gyakrabban volt alkalmunk észlelni.

Mert hiszen szép, regényes dolog volt az a régmúlt időkben, mikor daliás őspapánk, ha becsületükön vagy büszkeségükön sérelem esett, élesre köszörült kardokkal mentek egymás ellen, — hogy vérukkal mossák tisztára a becsületükön ejtett foltot — élet-halál tusában. Mentségük az akkori szilaj erkölcsök és temperamentum volt. S ezt az emberek „istenítéletnek“ merték nevezni; pedig Isten ítéletét nem lehet kivívni; Isten csak akkor büntet, ha erre az időt elérkezettnek véli. A párbaj csak a vak sors szeszélye és nem keresztényi dolog egymás életére, épségére törni.

A mostani párbajok! A nyegle uracskák, akik itthon ugy ráérnek, többek között pl. azt is elegendő oknak tartják a párbajra, ha egyik ficsur arra az orfeumdivára, ki a másik aznap kegyelt je, véletlenül valami igazságot talált mondani. Nos aztán jön a nagy párbaj! Segédek kezébe adnak a feleknek két életlen kardot, őket magukat bepólyálják, ugyhogy az ártatlan néző valami földrajzi kutatókat vél bennök látni, kik éppen most készülnek Kamaszkába. — Mellékesen, ha véletlenül nem volnának „felmentettek“, hanem katonák, bizonyosan oda kerülnének (Szibériába) — mert megadnák magukat! — Aztán addig handa-bandáznak, míg csakugyan sikerül nekik egy jókora vágást hasítani — egymás nadrágján! (Ami, tekintettel a nagy drágaságra, káros cselekmény!) Legjobb esetben egy három milliméter hosszúságú sebet aplikálnak egymás karjára, — de csupán a karjára, — mert a korzón igen érdekesnek találják a felkötött karu hőst... Most aztán addig intrikálnak, míg valamelyik lapba be nem dugják élet-halálharciukat, és ezzel a szent cél el van érve. Ők a nap hősei! — Különösen falukban, apróbb városokban a helyeskedő szépeinek ez módfelett szokott imponálni!

Ezt tiltotta el tehát királyunk az ő végtelen, mindenre kiterjedő nagy bölcsességében. Aldjuk Istenünk, hogy ily nemesszívű, bölcs uralkodó vezérlete alatt élhetünk.

Biermann Mariska.

Detektív szenzáció!!

Éjfél után.

Bűnügyi történet 4 felv.-ban

Másfél óráig kacaghat

Bakfi napló

szellemességétől sziporkázó ötletein ma és vasárnap a

Lifkában!

Prológ Szabadka város kulturájáról.

A jelen prológot *Matkovic*s Béla tetső ker. isk. tanár mondotta el a Bazilides-Hajagos-koncert előtt. Anyira frappáns és a mi városi viszonyainkat oly gyönyörűen jellemző, amellet tárgyilagos, hely-érdemesnek tartjuk olvasó közönségünkkel is megismertetni:

Kevés város van az országban, amely annyira tárgya volna a közvélemény lesújtó kritikájának, mint Szabadka. Szidják az idegenek, szidják a saját fiai, szidja ugyszólván mindenki. Nem szándékom ezekkel most vitálni. Csak annyit kérdezek. Illik e, szabad-e a hamupipókékat szidni csak azért, mert gonosz mostohája által arra van kárhóztatva, hogy szürke hamupipóke és ne királykisasszony legyen!

Ilyen mesebeli hamupipóke ami városunk! Szíve jó, lelke arany. Van érzéke a szép, a nemes iránt. *Alexander, Giesswein, Jászai, Beöthy* mondták tavaly, hogy érdemes vele foglalkozni. Csak kevés az önérzete, nem merészkedik ki a nagyvilágba a királykisasszonyok közé, mert kissé kopott, ósdi a ruhája. Van aszfaltja, de mezitláb jár rajta. Van villamos vasutja, de gyalog jár mellette. Van milliós városházája — de kantából iszik vizet. Van iskolája, abc-és könyve, de csak a kisbetűknél tart meg.

Szegény hamupipóke! Vajjon kiből keresztes a gonosz mostohát? Talán a város vezetőségében? Nem csupán abban! Az is hibás, de tudunk kell, egy hatóság — pláne egy 100,000 lakosú városban, inkább adminisztratív, végrehajtó, mint reformáló hatalom.

A nép fölnevelése és fejlesztése nem egy polgármester és néhány ember munkájának az eredménye, hanem többirányú energiák eredője.

Nagyon tévednek azok, akik azt hiszik pl., hogy Németország nagysága tisztán csak *Bismarck, Moltke, Bülow, Hindenburg* műve. Naggyá, hatalmassá tette azt annak a hetven millió németnek a vasszorgalma és szívóssága! *Napoleon* a Balkánon egy lehetetlen figura, egy szürke ember maradt volna. *Hindenburg* soh'sem csinálta volna meg a *mazuri-bravurt* orosz katonasággal. *A nagy ember mindig csak virág, de sohasem gyökér!* A lángelmék csak vulkánikus kitörései egy nép feszítő tetterojének.

A megújulás — a történelem bizonyítja — mindig alulról, a nép rétegeiből tör elő. Csak ki kell azt lendíteni onnan valamiképpen. A lendítő kerék az intelligencia, a középosztály. Csakhogy mi ezzel a lendítő kerékké rosszul állunk! Nálunk a középosztály oldott kéve, ennek következtében nincs társadalmi életünk, még csak erős, életképes kaszto sincsenek. Nálunk az emberek izolált tekintélyükre roppant féltékeny családokban, kis stílusú társaságokban élnek. Nincsenek kulturintézményeink, amelyek valamiképpen összefognák, összekovácsolnák ezeket az embereket egy öntudatos társasággá. S miért nincsenek kulturintézményeink? Mert népünk földmives nép lévén, a kezdeményezés az intelligencia kezében van ugyan, de a vagyon, a megvalósítás a néptől, az obtyinároktól függ, akik azonban nem igen vannak áthatva ezen kulturintézmények szükségességétől. Nekünk sokat kell udvarolni, könyörögni, ha valamit aká-

runk. Át kell tehát formálni bunyevác népünk gondolkozását! A bunyevác józan és takarékos, de rém konzervatív. Mit csináljunk vele? Azt, amit Széchenyi mondott! Szervezni kell gazdasági egyesületekbe, munkás liceum, gimnáziumokba, népkörökbe stb., de úgy, hogy azok ne pipázó és kártyázó helységekké degredálódjanak, hanem a fejlődési erjedés centrumai legyenek, amelyeknek kovácssai, erjesztői: az ügyvédek, a tanárok, a tanítók, a bírók, az orvosok, a kereskedők stb. legyenek.

Azonban nálunk — néhány lelkeszt kivéve — senki sem foglalkozik a néppel. Ezért dögög itt a kultúra, ezért fogyatékos a gazd. szervezkedésünk is! Fővonal mellett fekszünk, de csak geográfiailag, szorvileg nem kapcsolódunk bele az országos kultur- és gazdasági mozgalmakba. Pedig az a gőzmozdony nemesek embereket, hanem kulturát és eszméket is röpit. De ezek csak fél órai megállót tartanak nálunk a vasuti állomáson.

A megművelt nép majd könyvebben szavazza meg az iskolákat, hogy ne kelljen annyit a malom alá járnia, a színházat, hogy ne kelljen annyit a vendéglőt látogatnia, a kulturpalotát, a könyvtárat, hogy szellemi szükségleteit ne csupán a Vig cég kölesönkönyvtárában kelljen kielégíteni.

Addig is, míg ez be nem következik legalább azokat ne kritizáljuk akik dolgozni akarnak. *Arbeiten und arbeiten lassen!*

Az evolúció már megkezdődött. A hajnal pirkad már. Hogy *Kosztolányi Dezső, Gyóni Géza, Csáth Géza, Budanovits Mária*t ne is említsem — az egyik hirnöke már itt van köztünk. *Hajagos Károly* szegényen, érettségi és vándorbottal a kezében vágott neki 8 évvel ezelőtt a nagyvilágnak — mint a költő mondja — koszoruba hirtírtágot szedni.

Eljött vele a magyar énekművészet büszkesége *Bazilidesz Mária* Eljött, mint egy királyi herceg, hogy homlokán csokolja a nemes hamupipókékat. Királykisasszony lesz ma a hamupipóke. Kipirult arccal, ragyogó szemmel fogja hallgatni a herceg lautját, meséjét. Meséjét a *Troubadurról, a Bajazzokról, a Samson és Deliláról!* Csitt! A herceg mesélni kezd!

Konzerválták

a Pistát!...

Tegnap a palicsi villanyoson utazva a következő kis jelenetnek lettünk szem- és fültanujai: Egy öreg anyóka, nagy kék zsebke-dővel törölgetve szapora könnyeit, szipogva éneklő hangon panaszolja résztvevő hallgatóságának: „Jaj bizony, az én Pista fiam, mög a mönyem, a Julcsa!... Mán negyedik esztendeje, hogy haza nem gyűhetnek; mikő kitört ez a fene háboru, úk ott vótak a galicijai határon munkába, oszt a cudar muszkák, azok evitték szögényöket Muszkaországba, oszt ott konzerválták!“

A hallgatóság kellő részvétellel hallgatta az igen sajnálatos eseményt, bár egészen nem voltak tisztában a „konzerválás“ fogalmával. A jó asszony hozzátartozóit valószínűleg az oroszok magukkal cipelték és — internálták!

A LAGUNÁK.

Olaszország történetére a multban mindig nagy befolyással volt a tenger közelsége és partjainak sajátlagos kialakulása. Az Isonzó-torkolatától egészen Rimini-ig nyulik el széles ivben az szakadriai partvidék, amelynek 20—30 kilométer széles sekélyből-övét az ókorban hatalmas fenyesek borították. A Po, amely csekély esése következtében alsó folyásánál állandóan áradással fenyeget, és amelynek medrét ezért már a középkor óta hatalmas töltések közé szorították, az Etschez, a Brenta-hoz és Friaul-nak részben szintén töltések közé ágyazott partvidéki folyóihoz (Piave, Livenza, Tagliamento) hasonlóan rengeteg törmeléktoveget hord a tengerbe. Ezek a törmelékanyagok azután a sülyedés közben a tulnyomóan északkeleti és északi légáramlatok következtében a tengerpart mentén tovább sodródnak, ugy, hogy *keskeny földnyelveket* (lidi) alkotva a nyílt tengerből sekélyöblöket hasítgatnak ki (velencei lagunák) amelyekbe keskeny bejárárok (porti) vezetnek.

A lagunák telve vannak vizerek, sekély parti tavak, mocsarak, alacsony szigetek, vízfolyások és csatornák tömkelegével. A háboru folyamán az olasz hadvezetőség mindent elkövetett, hogy a csatornákat kotrás útján hajózhatókká tegye. A hajózási csatornák hálózatát főleg a velencei lagunában, továbbá a Piave és Etsch között erősen kiépítették. A csatornákat és folyókat elsülyesztett hajókkal, aknákkal vagy a zilipek megrongálásával könnyen el lehet zárni.

A hajózható viz az egész partvidék mentén két tengeri mértföldnyire szabad a hajózási akadályoktól; az egy méter mélyen járó járóművek mindenütt 100—200 méternyire közlekedhetnek, nagyobb hajók mintegy 2000 méternyire. Csöndes időben a naszádok mindenütt felfuthatnak a homokos part fölött.

A csapatok majdnem mindenütt csak a gyér töltésutakon mozoghatnak; a töltésektől oldalt jöformán mindenütt lehetetlen fejlődni. Az egészségügyi viszonyok is igen kedvezőtlenek, minthogy különösen nyáron váltóláz és tifusz pusztít. *Jó ivóviznek teljesen hiján van a vidék.* A lagunák vidékének ezért igen gyér a népessége.

Az itt ismertetett viszonyok alapján bizonyosra vehető, hogy a katonai vállalkozásokra rendkívül kedvezőtlen terepen semmiféle jelentősebb katonai hadművelet nem fog lejátshódhatni és így nem is várható.

Valódi amerikai
fogak és fog-sorok.

Különlegességek
fogászati munkákban, aranyból és platínából, valamint arany- és platínafogak, koronák és hidak, ugyszintén szájpaddás nélküli fogak. Foghuzás teljesen érzéstelenítve és fogtömések (plombálások.)

Schäffer Géza vizsgázott fogtechnikus.
Szabadka, Kossuth-u., Prokes-ház. Telefon 56.

Kávéházakban kérje a „Délvidék“-et.

NAPI HIREK.

— A főispán átutazóban. Tegnap este a Zombor-felől érkező vonattal Balogh Ernő dr. főispán Szabadkára érkezett. Innen tovább utazott a legközelebbi vonattal, mely Kalocsa felé megy. Kalocsáról ismét Szabadkára jön vissza és itt részt vesz a holnap délelőtti ülésen, melyet a szociál Hygien bizottság a városháza dísztermében tart.

— **Kitüntetések.** A vaskoronarend 3. osztályát kapta díjmentesen, a hadiékítménnyel és a kardokkal Pallavicini Antal őrnagy, 8. huszárezredbeli százados, az ellenségkel szemben vitéz és eredményes magatartásáért. A koronás vas érdemkeresztet kapták az ellenség előtt teljesített különösen kötelességű szolgálataik elismeréséül: Lehner Aladár tart. I. osztályú számvivő altiszt a 6. honvéd gyalogezredben, Guttmann Sándor tart. I. osztályú számvivő altiszt a 4. honvéd huszárezredben és Heisler Benjámín népfőlk. I. osztályú számvivő altiszt a 6. népfőlk. parancsnokság nyilvántartásában. Bronz vitézségi érmet kaptak: a 6. honvéd gyalogezredben: Eichner Sándor tartalékos őrmester, Dreisz Jakab népfőlk. tizedes, Dupp Pál és Mutafesics György népfőlk. továbbá Varga János népfőlk. huszár a 4. honvéd huszárezredben.

— A szabadkai szabók szervezkedése. A Szabadkai Általános Ipartestület férfi- és nőszabó iparosait a 18-án d. u. 3 órakor tartandó szakosport megalakulására meghívja az elnökség. Tárgysorozat: 1. Férfi- és nőszabók szakosportjának megalakulása. 2. Beszerzési csoport megalakulása, amelynek célja cértán, vásznat stb. beszerezni a csoport tagjai részére. 3. Esetleges indítványok.

— A milliomos disznókereskedő. Temerinben, ebben az amogy is gazdag községben előreláthatólag nagyon das aratása lesz a kincstárnak. Eddig a háromnapos tárgyalások alatt a legnagyobb adót Deák János sertéskereskedőre vetették ki, összesen 70907 korona 20 fillér jöv. delem-, vagyoni- és hndinyeregéséget.

— Alábbszállt az érkező ecetsav mennyisége. Délvidék csak a napokban jelentette, hogy a Haditermény 750 kilogramm ecetsavat utalt ki Szabadka város közönsége szükségletének fedezésére, — egy bécsi cégnél — azzal az utasítással, hogy Szabadka városa közölje a bécsi céggel a címet, melyre az ecetsavat szállíthatja. A város táviratban közölte is a címet. A bécsi cég azonban valószínűleg megijedt a nagy mennyiség szállításától, mert a Haditermény ma ismét írt — valószínűleg a bécsi cég közbelépése folytán — a városnak és tudatja, hogy a napokban kitudt 750 kilogramm ecetsavmennyiséget 500 kilogrammra kell redukálnia. — E szerint tehát 500 kilogramm ecetsavunk van már, de csak papíron. Bátran hihetjük, mire a kiutalt ecetsav Szabadkára megérkezik, ismét fogy néhány száz kilogrammal.

— Kleinből — Kelen. A belügyminiszter megengedte, hogy Klein (Arnold) Andor bajai születésű,

illetőségű és lakos családi nevét Kelen névre változtathassa.

— A Lifka jótékonycélu előadásainak jövedelme. A Lifka-Mozi nemcsak gongolkozó igazgatósága az elmúlt napokban három napon keresztül a szabadkai Magyar Asztaltársaság által felruházandó 40 hadiárva javára jótékonycélu előadást rendezett. Az előadások tisztá jövedelme 350 korona, melyet a Lifka-Mozi vezetősége ma adott át a Magyar Asztaltársaságnak. A 40 hadiárva javára adakozók közül eddig a Lifka járult a jótékonycéluhoz a legnagyobb összeggel.

— A Sport-Egyesület közgyűlése. A szabadkai Sport-Egyesület holnap — vasárnap — este fél hét órakor tartja évi rendes közgyűlését. Az ülésen Vermes Lajos egyetemi tanár elnököl. Az ülés után, melyet a Bárányszállóban levő kisteremben, mely a Sport-Egyesület saját helyisége, ugyanott társas-vacsora lesz. Az egyesület vezetősége ezúton kéri a tagokat, minél nagyobb számban való részvételre.

— Lipótrend egy 86 os századosnak. Iskré János 86. gyalogezredbeli századosnak az ellenségkel szemben vitéz és eredményes magatartásáért a Lipótrend lovagkeresztjét adományozta a király a hadiékítménnyel és a kardokkal, díjmentesen.

— Asszonyok egymás ellen. Tegnap délután 4 óra körül Kiss Péterné 62 éves öregasszony gyors léptekkel igyekezett a városi üzlet felé. A Szent-István-téren a Löwy Testvérek cég előtt, amint a sarkon a térre befordult, vele szemben jött másik két asszony, akik hasonló sebességgel haladtak. A két ellenkező irány felé haladó erők, — rossz váltóbeállítás miatt — egymásnak rontottak. Az összeütközésből kifolyóan Kiss Péterné oly szerencsétlenül esett el, hogy jobb lába kificamodott. A hangosan kiabáló asszonyt be szállították a Mária Valéria kórházba.

— Az ocsut nem szabad rekvirálni. Az alispán, miután arról értesült, hogy egyes helyeken az ocsut is rekvirálni akarják, rendeletet adott ki annak megállítására. Az esetleges ocsufeslegesek átvételét a rendeletük elő nem írják, így tehát az ocsukészletek számbavétele csak abból a célból történhetik, hogy az ocsuból való ama fölöslegek, amelyek a baromfiállomány eltartására nem szükségesek a többi állatállomány részére visszatérthető szemestakarmánykészletekbe első sorban számittassanak be.

— Bűnhődnek a kapzsi háziurak. Goldberg Illés ujvidéki háziur, a Hossutk Lajos-utca 23. számú ház boidog birtokosa, aki a tavasszal vásárolta meg ezt a házat, Kopp Johanna bérlőjének, aki szegény, féllábu varrónő, havi 40 koronás lakbérét a törvény ellenére 50 koronára akarta felemelni. Megjegyzendő, hogy Kopp Johanna csak 32 koronát fizetett régebben két kis szobából álló lakásáért és 40 koronára már az új háztulajdonos emelte fel a házbért, amikor a házat átvette. Följelentésre az ügy az ujvidéki rendőrbíróság elé került. A tárgyaláson, miután a ház-

tulajdonosról beigazolódott, hogy a törvény ellenére tényleg felemelte lakója házbérét, a rendőrbíró Goldberg Illést 500 korona pénzbüntetésre ítélte el, ami nemfizetés esetén fogházbüntetésre átváltoztatható. Goldberg Illés az ítélet ellen felebbezést jelentett be a városi tanácsához.

— M. kir. állami művegtagmühely. A rokkant katonák részére művegtagmühelyt alakított a kormány Budapesten. A magyar királyi állami művegtagmühely feladata, hogy az ellenség előtt történt sebesülés vagy a háboru fátadalmi folytán rokkantá vált és katonai ellátásra igénnyel bíró egyéneknek művegtagokkal és ortopédiai eszközökkel való ellátását intézményesen biztosítsa s egy szerszám- és hazai orvosi műszerész-ipar, jelesen a művegtagkészítés korszerű fejlesztését előmozdítsa.

— Törvényszéki főtárgyalások. A szabadkai királyi törvényszék mint büntető bíróság a következő ügyeket tüzte ki főtárgyalásra: 19-én: Szöllösi Lukácsné, Ohnhausz György és neje, Bohuczky Dániel, Mészáros Istvánné, Szabó Mihály. 21-én: Schubert Györgyné és társa, Tóth Vince, Hózza Antalné és egy társa, Kalderás Mária.

— Bárd-féle 1917—18. Karácsonyi Album. Több mint husz éve, hogy minden esztendő karácsonyára egy vaskos és díszes kötetben gyűjti össze a Bárd Ferenc és Testvére zeneműkiadó cég a legújabb zenerűvek színe-javát. A Karácsonyi Album több mint 100 oldalon ötvennél több zeneműújdonóságot tartalmaz, mely egyenként vásárolva 150 koronánál többbe kerülne, míg így 8 koronára fűzve és 10 koronára pompás díszkötésben. Az idei Bárd-féle Karácsonyi Album páratlanul pazar ajándékmű lesz. Wagner: „Pannhäuserének”, „Dal az esti csillagról” szóló csodás áriája Abrányi poetikus szövegével vezeti be az albumot. A szezon nagyszerű operettjeinek, Fall Leo „Stambul rózsája”, Strausz Oszkár: „Csokládékatoná” Schubert Berté „Tavas és szerelem” gyöngyeihez méltón sorakoznak Molnár Mihály Buday, Szirmay, Czeglédi, Reményi, Káldory, Kovács Károly, Erbé Viktor, Nádor Mihály, Marton és Kun László dallamos és népszerű kabaré-dalai, ragyogó és változatos sorozata a friss és vidám, az érzelmes és megragadó melodáknak, a pajos és költői komolyságu szövegeknek. A klasszikus dal hívei örömmel fogják üdvözölni Schubertnek egy híres dalát, amely eredeti német szöveggel és művészi magyar fordításban szerepel. A magyar nóták közül különös érdeklődésre tarthat számot Czeglédi új dala: Orgonanyiláskor, amely nemrég jelent meg és szenzációs sikernek indul, továbbá a népszerű Kurucz, Bodrogi, Sas Náci, Kondor legkedveltebb nótái. A katonadalok közül a négy legújabb és legnépszerűbb dal kerül sorra: Kerek a káposzta, Nincsen párja és még két pompás negyvenégyes bakánóta. Lapunk olvasói bizonyára szívesen veszik a Karácsonyi Album megjelenéséről szóló híreket és ama figyelmeztetésünket, hogy az albumra a kiadó cég olvasóinktól is csak november hó végéig fogad

el megrendeléseket, mivel az csak annyi példányban lesz előállítva, ahány megrendelés arra november hó végéig Budapestre a cég Kosuth Lajos-utca 4. sz. alatti kiadóhivatalához beérkezik.

Szerkesztői üzenetek.

— V. D., alias Grün Ernő. A nyam-nyam négeréről szóló tudósítását köszönjük. De máskor ne úgy gépelje oda a nevét írásai alá, hanem tegyen úgy, mint a tisztességes emberek, vagyis írja csak oda a kezével. Ha két-balkezes, az se baj: írja le a nevét egyik balkezevel! A tapintatnak és a nagy magyar harmóniának a kezelését meg tessék csak ránk bízni!

Pusztulnak a francia vitorlász hajók.

Bern, nov. 17. A francia vitorlásokban való veszteség október 1-e óta több mint 28.000 tonna tartalmu harminahét hajót tesz ki. Ezek közül tizenhat oceánjáró vitorlás, ami a békeidőbeli tonnvtartalom tíz százalékát jelenti.

Bácskai utasok figyelmébe

A „Délvidék“ kapható Zombor, Baja, Ujvidék és Szabadka vasuti hirlap-árusítóinál.

Korzó Mozi

műsora.

Szerdától—vasárnapig:

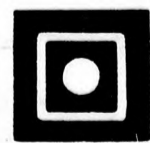
A szezon meglepetése!

Fedák Sári

első fellépte, briliáns alakítása: A

Három hét

Dráma 5 ré. zben. ELINOR GLYN világhírű regénge.

Előadások kezdete d. u. 5 és 8-kor.

40. Novemb. 18.

Mozgófényképszínház.

Fedák Sári premterje. A fel-fokozódott érdeklődés izgalma előzte meg tegnap délután és este a Korzó Moziban Fedák Sári „Három hét” című filmjének a bemutatóját. Napokkal ezelőtt terjedt a híre annak, hogy Fedák Sári nem csak játékos, de öltözékeiben is olyant nyújt, amilyent az ő legforróbb színházi estéin sem láttak s hogy mindezekhez a darab ragyogó kiállítását, a felvételek megkapó szépsége, a rendezés nagyszerűsége oly keretet ad, mely a magyar filmművészet alkotásaiban páratlanul áll. És a várakozásnak Fedák Sári filmje a szenzációs erejével felelt meg, a premier zsufolt háza az elragadtatás lenyűgöző hatása alatt élvezte a nagyszerű darab szebbnél-szebb jeleneteit. A Korzó-Mozi érthetően tüzte ki egész hétre és vasárnapra Fedák Sári rendkívül sikert aratott filmjét, mert csak így nyújthat módot arra, hogy a megnyilvánult vidéki érdeklődést kielégítse. Jegy-elővétel a pénztárnál eszközölhető.

Baskolnikov bemutatója. Dosztojevszkij világhírű regényét a „Bűn és bünhődés”-t Pakots József nagyszerű feldolgozásában Raskolnikov címen hétfőn fogja a Korzó Mozi bemutatni. Dosztojevszkij megrendítően mély filozófiáját, az emberi lélek legmélyebb örvényeibe beható analízisét, a hatalmas regény erős realizmusát és izgalmas cselekményét mesteri művészettel hozza ki a filmdráma mély Budapesti rendkívül nagy sikert aratott. A Korzó Mozi bemutatója elsőrangú estének ígérkezik.

LIFKA MOZI HETI MŰSORA

17—18: *Éjfél után* detektív dráma 4 felv. és a *Bakfis napló* vigj. 3 felv.

Hétfő—kedd: *Hella Moja* felléptével *Az eskü* dráma 4 felv.

Szerda—csütörtök: P. Menichelli első felléptével: *A lélekabló* egy asszony drámája 4 felv.

KORZÓ MOZI MŰSORA :

Szerda—vasárnap: *Fedák Sári első fellépte.* A szezon művészi eseménye, legelragadóbb magyar fim: *Három hét.* Írta: Elynor Glyn.

Kedden délután 3 órakor: *Basa bácsi* (Balassa Jenő a Vigszínház művésze) Budapest gyermekvilágának kedvence, a legbájosabb mesélő tart gyönyörű mese délutánt.

Hétfő—szerda: *Raskolnikov* (Bűn és bünhődés). Dosztojevszkij szenzációs regénye.

Péntek—vasárnap: *Gunar Tolnäs* a Nordisk-filmgyár új Psilanderjének első fellépte: *Arany füst.* Nagy sikert aratott ujdonság. Színész történet, drámai színjáték.

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szent Antal Nyomda és Irodalmi Vállalat mint szövetkezet könyvnyomdájában Szabadkán, Rákóczi-utca 20. szám

Felelős szerkesztőnk telefonszáma: **Pallas 34.**

Pénteken és szombaton:

Összetört szívek

dráma 5 felv. és a fényes kísértő műsor.

Előadások kezdete: hétköznap fél 6 és fél 9 órakor, vasár- és ünnepnap pedig 2—3-ig és este fél 9 órakor.

Berkes F. Béla könyvkötészete

a szent ferencrendiek templomával szemben. Mérsékelt áron gyorsan csinosan és ízletesen készít üzleti könyvet, könyvtárat, folyóiratot, imakönyvet, tankönyvek bekötését, íromappát, paspartut, gobelineket rajzok és tervezetek felírását s minden e szakba vágó munkát. Ugyanott

tanuló felvétetik.

SZÖRMÉKET

legszebben átalakít

KERTÉSZ MIKLÓS
divatszűcs
Vörösmarty-utca 52. szám.

Új magyar Vöröskereszt sorsjegy!

Részletfizetésre:

2 drb 25 havi részlet á 6 korona
5 drb 24 havi részlet á 15 korona
10 drb 30 havi részlet á 25 korona
Az első részlet kifizetésénél átadom a törvény értelmében kiállított részletet, úgy hogy a legközelebbi húzásban már részlvesz. Évenként 5 húzás, az első húzás dec. 5-én. Vidéki megrendesések portómentesen.

Kapható

a Kunitz-Bankban
Szabadka, Eötvös-utca.

Dohányzók

még kaphatnak gyári áron cigarettá hűvelyt. Eredeti vergé-papíron készült, békéidőből való jóminőségű hűvelyt, 1 doboz **100 hűvelyt, 60 fillér.** 1000-kint 5% engedmény. Csáládi levélpapír, **100 levélpapír és 100 boríték** (a boríték selyembe-tétű) **5 kor. 50 fill.** mind a 200 darab. Szabadkai látkepek és más ujdonságok darabja 10 fillér. **Névjegyek azonnal izlésesen készülnek.** Író- és csomagolópapírok gyári raktára.

Lipsitz és Lampel

könyv-, papirkereskedése és könyvnyomdája. Szabadka, Rudics-utca. Telefon 604 sz.

Faszén eladó
Bánó és Bröder cégnél
Telefon 4—46. Kossuth-utca.

Szőlő eladás

10 és fél kapa szép fekvésű majsai-uti szőlő 7000, koronáért családi okok miatt eladó. Közvetítők díjazatnak. Cím a kiadóhivatalban megtudható.

ELKELT!

E hirdetés csak a földbirtokot eladni, vagy venni akaró közönséget érdekli!

A Jászapáti Gazdasági és Iparbank Részvény Társaság tulajdonát képezett, Szilágymegyében levő zártok és nagyderzsidi birtokok elkelttek. Az eladást a tulajdonos pénzintézet megbízásából a Nagy Lajos Országos Adásvételi és Reklámvállalata Debrecen — közvetítette és bonyolította le lelkiismeretes becsületességgel úgy az eladó, mint a vevő legteljesebb megelégedésére.

E vállalat fennáll 18 év óta. Minden megbízást maga a tulajdonos intéz el személyesen. Adásvételi megbízásokat elfogad költség-előleg nélkül! Központi Iroda: Debrecen, Csapó-u. 19. sz. Alapított 1900-ban.

Ujságkihordó

leány felvétetik
a „DÉLVIDÉK”
kiadóhivatalában.

affia nincs és nem is lesz!

Nyersanyaghiány miatt a papirspárga ára ma röpröpről napra emelkedik. Mindenki lássa el magát előre

„PATRIA”
szóllóköthető papirspárgával.

Ára 100 kg-ként 520 korona. Kapható Gutliab és Schmiadl „Patria papirspárga” eladási irodája. Budapest, VII kerület, Rákóczi-ut 6. sz.

Kiskertések figyelmébe!

Most is vethető b ő t e r m ő u j z s l a n d i

spenotmag

negyediterenként 2 koronáért kapható IV. kör, Bercesényi-utca 637. szám alatt.

Eladó

jászol, ajtó és ablak.
Cím: III. Béla-utca 755. sz.

Horvát Országos Bank R. T. fiókja, Szabadka.

Központ: Osijek Fiókok: Szabadka, Zagreb, Karlovác, Novi Oirkvenica. Befizetett alaptőke 10.000.000 és tartalékalap 2.000.000 K.

Elfogad: betéteket könyvecskére és folyószámlán a legkedvezőbb feltételek mellett. — A betétekre a moratórium rendelkezései nem vonatkoznak és azok megállapodás szerint fizetnek ki.

Vesz és elad: mindenféle értékpapírokat (állami címleteket, zálogleveleket, sorsjegyeket stb.) külföldi érc- és papirpénzeket és az összes egyéb értékeket napi áron.

== Atvesz letétbe és kezelésre értékpapírokat. ==

Folyósít: Jelzálogkölcsonöket földbirtokra és nagyobb városokban házakra.

Kibocsájt: 4½ és 5% (utóbbiak 3% nyereménnyel) pupilláris biztosság, adómentes, mindenféle óradék céljaira alkalmas zálogleveleket.

FINANCIROZ ipari és kereskedelmi vállalatokat, végez birtokparcellázásokat és elfogad ingatlanokra vonatkozó kommissionális megbízásokat.

VÉGZI LEGELŐNYÖSEBB feltételek mellett az összes banküzleteket, továbbá bürzei és kommissionális megbízásokat.